

TRIXIE

Erste Hilfe für Hunde und Katzen

(GB) First Aid
for dogs and cats

(F) Premiers secours
pour chiens
et chats

(I) Primo soccorso
per cani e gatti

(NL) EHBO
voor honden
en katten

#1929

NL Inhoudsopgave

Algemene tips	33
Inhoud Eerste-Hulp-Kit.....	33
Normaalwaarden en hun bepaling	34
Eerste hulp bij noodsituaties	
Shock	35
Open wonden	36
Zonnesteek	37
Insectenbeten	37
Brandwonden.....	38
Vrieswonden	38
Vergiftigingen	39
Vlooiën	40
Teken.....	40

Algemene Tips:

Elke dierenbezitter kan in een situatie terecht komen, waarin hij snel eerste hulp aan zijn dier moet verlenen. In noodsituaties kan het dier in paniek raken en op dat moment ook agressief op zijn baasje reageren. Daarom adviseren wij, bijgaand snuitje om te doen (zie blz. 2). Die mag niet te strak worden getrokken, want de hond mag hier tijdens de ademhaling geen hinder van ondervinden.

Wie meer te weten wil komen over gedragingen in noodsituaties kan een cursus Dieren-EHBO volgen.

De Eerste-Hulp-Kit

	Inhoud	Toepassingen
1	Tas met klittenbandsluitingen	Eenvoudige bevestiging aan broekriem of rugzak
2	1 Wondkompres 10 x 10 cm, steriel	Steriele afdekking van een wond

3	1 Elastisch fixatiewindsel, 6 x 400 cm	Verband met geïntegreerde wondkompres voor de steriele afdekking en bevestiging op een wond
4	1 Zwachtel, 6 x 400 cm	Zwachtel om verband aan te leggen
5	1 Rol fixeertape 1,25 x 100 cm	Bevestigen van verband, bescherming van pootverband tegen vocht en kapot bijten door dier
6	2 Alcoholdoekjes 3,5 x 3,5 cm	Desinfectie van kleine wonden of tekenbeten
7	1 Wegwerpspuitje, 20 ml	Om ogen te spoelen dan wel medicijnen te verstrekken
8	1 Pincet	Verwijderen van kleine deeltjes (bijv. een angel, stukje glas)
9	1 Paar wegwerphandschoenen	Hygiëne
10	1 Vlooienkam	Controle vlooiënbesmetting
11	1 Tekentang	Verwijderen van teken
12	1 Snuitje	Voorkomt bijtverwondingen

Foto's zie pag. 3

Normaalwaarden van hond en kat en hoe deze worden bepaald

Om een afwijking van de normaalwaarden vast te kunnen stellen, moeten de waarden van het gezonde dier bekend zijn. Het is daarom ook raadzaam, deze bij wijze van oefening bij het gezonde dier te bepalen. Aan de ene kant krijg je er routine in voor het geval dat je daadwerkelijk eerste hulp bij het dier moet toepassen en aan de andere kant went het dier eraan. Op die manier wordt voorkomen, dat de waarden in geval van angst of opwinding in een noodsituatie verkeerd worden geïnterpreteerd.

Het volgende dient te worden gecontroleerd:

- Ademhaling:** de ademhalingsfrequentie wordt aan de borstkas gecontroleerd.
- Polss:** de polsslag wordt aan de binnenkant van de dij gemeten. Doe dit met de toppen van je vingers en niet met je duim, omdat die een eigen polsslag heeft (zie blz. 4).
- Kleur slijmvliesen:** een gezond slijmvlies is roze. Kleurt het slijmvlies blauw, wijst dit op zuurstofarm bloed (zie blz. 4).
- Her-vullingstijd haarvaten:** om de her-vullingstijd van de haarvaten te bepalen, maak je met zachte druk een wit plekje op het slijmvlies van het tandvlees of de bovenlip. Binnen hooguit 2 seconden dient het slijmvlies weer zijn oorspronkelijke kleur te hebben.

Overzicht van de normaalwaarden	Hond	Kat
Ademhaling (ademhalingsfrequentie/min)	15–30	20–40
Pols (slagen/min)	70–150	80–140
Temperatuur (rectaal gemeten)	37,5–39,0 °C	38,0–39,3 °C
Her-vullingstijd haarvaten	2 sec	2 sec

Voor de polsslag geldt: hoe kleiner en jonger het dier des te hoger de polsslag. De temperatuur bij puppy's en kittens kan tot wel 0,5 °C dan wel 0,2 °C hoger liggen.

Eerste hulp bij noodsituaties

Shock

Bij een shock is er sprake van een acute storing van het bloedcirculatiesysteem, hetgeen levensbedreigend is. Het bloed circuleert niet zoals gewoonlijk en het systeem zal trachten, om de vitale organen (hart, longen en hersenen) zolang mogelijk van bloed te voorzien. Wanneer dit niet meer lukt, zullen ook het hart, de longen en de hersenen last krijgen van de shock en zal uiteindelijk de algehele bloedcirculatie stoppen met de dood tot gevolg.

Oorzaken:

- fors bloedverlies
- aanhoudend braken en diarree (leidt tot acuut vochtverlies)
- hevige angstsituaties

Voortekenen van een shock:

- toenemende lusteloosheid van het dier
- snellere, maar zwakkere hartslag
- snellere ademhalingsfrequentie (snelle, oppervlakkige ademhaling)
- slijmvliezen bleek
- tong kleurt i.v.m. zuurstoftekort blauw
- her-vullingstijd haarvaten duurt langer dan 2 seconden
- lichaamstemperatuur van het dier daalt (te voelen aan de ledematen)

Wanneer een dier in shock is, dient hij met spoed naar de dierenarts te worden gebracht. De dierenarts kan vervolgens via een intraveneuze katheter vocht toedienen en andere shock-specifieke behandelingen inzetten.

Door dierenbezitter te treffen maatregelen bij een noodsituatie:

1. Probeer uw dier **rustig** te houden en op zijn gemak te stellen.
2. **Houd met dekens de lichaamstemperatuur op peil.**

3. **Stabiele zijligging:** leg het dier op zijn rechterzij en plaats een kussen of iets dergelijks onder het achterste deel van het lichaam, zodat deze ietwat verhoogd komt te liggen en de bloedtoevoer naar hart, longen en hersenen wordt verhoogd. Wanneer het dier hierdoor stress ervaart of de pijn zichtbaar toeneemt, dient dit achterwege te worden gelaten.
4. Hevige bloedingen dienen m.b.v. een drukverband te worden gestelpt (zie blz. 6).

Het verplaatsen van het dier i.v.m. vervoer dient uiterst voorzichtig te gebeuren, omdat elke verandering van positie een extra belasting voor de toch al gestoorde bloedcirculatie is.

Open wonden

Over het algemeen is het zo, dat hoe sneller een wond wordt behandeld, hoe sneller hij geneest. Welke behandeling moet worden ingezet, is afhankelijk van het type wond.

Bijtwonden

Bij bijtwonden bestaat een groot risico op infecties door micro-organismen die aanwezig zijn in de muil of in het speeksel van het dier, hetgeen tot een bloedvergiftiging kan leiden. Het is dan ook van groot belang, om zo snel mogelijk een dierenarts te consulteren en de wond adequaat te laten verzorgen.

Schaafwonden (beschadiging van de bovenste huidlaag)

Door de wond even te laten uitbloeden, gaat het vuil eruit. Als de wond erg vuil was, dient hij te worden gedesinfecteerd. Schaafwonden genezen normaal gesproken binnen enkele dagen. Een klein verband of beschermkraag voorkomen dat er nieuw vuil en bacteriën in de wond komen.

Snijwonden

Snijwonden zie je vaak aan de poten, als het dier bijv. in een stuk glas is getrapt. Door het voortdurende contact met de ondergrond kun je wachten op vuil in de wond. Vandaar dat hetgeen er niet hoort te zitten, zoals stukjes glas, er voorzichtig met een pincet uitgehaald moet worden en de poot daarna met een steriel gaasje afgedekt en verbonden moet worden.

Een tijdelijk pootverband aanleggen

Begin onder de poot en haal het gaasverband naar voren over de tenen en de wolfsklauw en vervolgens over de gehele poot. Dan wikkel je de zwachtel enkele keren rondom de poot, echter niet te strak (zie blz. 6).

Bij diepe snijwonden dient te allen tijde een dierenarts te worden geconsulteerd.

Een drukverband aanleggen

Als het dier een hevig bloedende wond heeft, dient deze te worden gestelpt, desnoods met een drukverband. Men legt een steriel gaasje op de wond en wikkel er

meerdere malen gaasverband omheen. Vervolgens wordt er als drukmiddel bijv. een rolletje windsel op de wond gelegd en wordt het geheel met gaasverband omwikkeld en gefixeerd (zie blz. 6). Vooral bij de ledematen moet erop worden gelet, dat de bloeding gestelpt wordt, maar niet de bloedtoevoer wordt afgeknepen. Als het ledemaat dikker wordt en/of koud aanvoelt, dient het verband er lossers omheen te worden gedaan.

Zonnesteek

Hoge omgevingstemperaturen, bijv. in de zomer in de auto, kunnen snel tot oververhitting van het dier leiden en, erger nog, het dier kan bevangen raken door de hitte en een zonnesteek oplopen.

Symptomen:

- het dier reageert apathisch en nauwelijks nog op normale prikkels
- oppervlakkige en onregelmatige ademhaling
- snelle, zwakke pols
- plakkerige, droge wangslimvliezen
- felrood tandvlees en lippen
- het dier voelt warm aan
- eventueel diarree en braken

Ga met spoed naar de dierenarts.

Eerste-Hulp-Maatregelen:

1. Leg je dier onmiddellijk op een koele plek.
2. Controleer ademhalingsfrequentie en polsslag.
3. Leg het dier dusdanig neer, dat een vrije ademhaling is gewaarborgd.
4. Begin vanaf de ledematen met het langzaam afkoelen van het dier. Dit kan met koele, vochtige doeken of langzaam met koel water afdouchen (niet overhaast, omdat dat een te grote belasting voor de zwakke bloedsomloop zou betekenen).

Insectenbeten

Een enkele steek van een bij of wesp stelt normaalgesproken niet echt veel voor. Rond de steekplaats kan het rood worden en er kan een zwelling ontstaan. Ook kan het dier last van jeuk krijgen. Wanneer het dier meerdere keren is gestoken, kan het door de grotere hoeveelheid gif, die in het lichaam is achtergelaten, wel tot ernstige klachten leiden. In dit geval dient u onmiddellijk naar de dierenarts te gaan. Wanneer het dier in de bek of keel is gestoken, dient u ook gelijk een dierenarts op te zoeken. Door de opzwellende en vernauwing van de luchtwegen kan het dier het snel benauwd krijgen, waardoor de ademhaling wordt belemmerd. Een ander verhaal is de anafylactische shock. Dit is een zeldzame, maar levensbedreigende acute allergische reactie. De verschijnselen kunnen bijvoorbeeld ademnood, angio-oedemen (zwelling van slijmvlies) en ook het sterk dalen van de bloeddruk zijn. Houd het dier na een insectenbeet goed in de gaten en ga, wanneer de eerste verschijnselen optreden, onmiddellijk naar de dierenarts.

Maatregelen:

Wanneer het dier door een bij is gestoken, controleer dan of de angel nog in de huid zit. Als dat het geval is, probeer hem dan met een pincet te verwijderen, omdat er anders nog meer gif in het lichaam terecht komt. Koel de steekplaats met een cool pack of smeer er een verkoelende gel op. Let er wel op, dat het dier niet steeds aan de plek likt. Indien nodig, doe er een klein verband overheen of doe een beschermkraag om (zie maatregelen snijwonden blz. 6).

Brandwonden

Brandwonden kunnen we onderverdelen in 4 gradaties:

- 1ste graads:** huidirritatie, waarbij de huid rood, gezwollen en pijnlijk is.
- 2e graads:** brandwond is rood, vochtig en er ontstaan blaren.
- 3e graads:** diepe brandwond, waarbij alle huidlagen beschadigd zijn en er geen functionaliteit op de desbetreffende plek meer is. De kans op littekens is groot en ook kunnen er slecht helende wonden ontstaan.
- 4e graads:** bij deze brandwond spreekt men van verkoling, omdat de brandwond zo diep is, dat niet alleen de huid, maar ook bot en spierweefsel vernietigd zijn.

Bij brandwonden is niet alleen de dieptegraad, maar ook de omvang van de aangestaste huid van belang. Wanneer een dier over een groter deel van het lichaam 2e graads brandwonden heeft opgelopen, kan dit met ernstige complicaties gepaard gaan, zoals de verbrandingsziekte.

Maatregelen:

Verbrandingen dienen direct met koel water of koude doeken te worden gekoeld. Let er wel op, dat uw dier daardoor niet onderkoeld raakt. Als er slechts kleine delen van de huid licht zijn aangetast, kan worden volstaan met het opsmeren van een verkoelende gel of een brandzalf. Wanneer de verbranding uitgebreider en ernstiger is, dient te allen tijde een dierenarts te worden geconsulteerd.

Vrieswonden

Vooral de lichaamsdelen met het minste onderhuidse vet zijn gevoelig voor bevriezingen, zoals bijv. (uiteinden) poten, oren, puntje van de staart.

Vrieswonden kunnen we eveneens onderverdelen in 4 gradaties:

- 1ste graads:** de huid verbleekt en wordt gevoelloos.
- 2e graads:** er ontstaan zwellingen en bij opwarmen ontstaan er blaren.
- 3e/4e graads:** donkere verkleuring van het weefsel. Ernstige complicaties zoals je bij verbrandingen voorkomen, zie je hier minder vaak, maar zijn niet uitgesloten.

Maatregelen:

De behandeling van bevrozingen bestaat uit opwarming van de aangedane lichaamsdelen. Het beste kan hier een warm waterbad of warme doeken worden gebruikt. De opwarming mag echter niet te snel gaan. Het is beter, om de temperatuur in meerdere stappen langzaam te verhogen.

Vergiftigingen

Een vergiftiging is de reactie die volgt op de blootstelling aan een vergif. Normaal gesproken ontstaan vergiftigingen, omdat het dier iets giftigs heeft gegeten (via het maag-darm-kanaal), heeft ingeademd (via de luchtwegen) of op de huid heeft gehad. Enkele voorbeelden van giftige stoffen zijn ongediertebestrijdingsmiddelen (rattengif, slakkendood enz.). Huishoudproducten (wasmiddel, ontstoppingsmiddel enz.) zure en basische stoffen, verf enz., giftige planten (conifeer, goudenregen, yucca palm enz.), uitlaatgassen of rook (ontwikkeld bij branden).

Symptomen van een vergiftiging

- kwijlen, braken en diarree
- trillingen en krampen
- ook kan er sprake zijn van lusteloosheid of overgevoeligheid en storingen van het centrale zenuwstelsel, hetgeen zich uit in bijvoorbeeld wankelen of desoriëntatie.

Eerste-Hulp-Maatregelen:

Opname door eten dan wel oplikken:

1. Voorkom dat het dier nog meer van het vergif tot zich neemt.
2. Spoel de bek van het dier met schoon water.
3. Als de gifstof in de vacht zit, probeer deze dan m.b.v. afwasmiddel en water te verwijderen. Let er wel op, dat het vergif zich daarbij niet over andere lichaamsdelen van het dier verspreidt.
4. Bel onmiddellijk de dierenarts, om deskundig advies in te winnen en de verdere aanpak te bespreken.
5. In geval van bijtende substanties kan na het schoonspoelen van de bek schoon water ter verdunning worden gegeven. Telkens kleine beetjes, evt. m.b.v. een wegwerpspuit in de wangzak geven, om te voorkomen dat het dier gaat braken (zie blz. 9).

Opname via de luchtwegen (giftige gassen en dampen):

1. Haal het dier onmiddellijk uit de gevarenzone
2. Zorg voor genoeg frisse lucht.

Bij een verdenking van vergiftiging, ook als het dier slechts lichte vergiftigings-symptomen laat zien, dient u onmiddellijk de dierenarts op te zoeken. Als u denkt te weten, wat de boosdoener is, neem indien mogelijk de verpakking mee.

Vlooien

Dieren dienen regelmatig op vlooien te worden gecontroleerd. Heeft het dier vlooien moet naast het dier ook de complete omgeving worden behandeld. Op het dier zelf bevindt zich slechts 5% van de vlooienpopulatie, de resterende 95% zijn vooral te vinden op de ligplaats, maar ook in de omgeving, waarin het dier zich ophoudt. Een vlooienbesmetting kan worden vastgesteld door de vacht grondig te inspecteren m.b.v. een vlooienkam. TRIXIE heeft een ruime keuze aan vlooienbestrijdingsmiddelen en producten, om herbesmetting te voorkomen.

Teken

Vooraf begin van het voorjaar alsook in de herfst komen teken in groten getale voor. De bruine hondenteek houdt van warmte en vermenigvuldigt zich het liefst in kennels en woningen. Daardoor kan er een ware massabesmetting van het huisdier plaatsvinden. Voor de bestrijding van teken in de woning heeft TRIXIE speciale omgevingspays of bijv. Fogger (spuitbus) in het assortiment.

De tekenbeet op zich is voor het dier meestal niet echt gevaarlijk. De beet kan eventueel wel wat jeuk geven, op de plaats van de beet kan roodheid optreden of een bultje ontstaan. Wanneer het dier door heel veel teken is gebeten, kunnen allergieën, huidontstekingen of zelfs bloedarmoede (anemie) optreden. Het gevaarlijkst zijn echter de verschillende ziektes, die teken over kunnen dragen op mensen. Het gaat om de ziekte van Lyme (door de bacterie *Borrelia burgdorferi* veroorzaakt), Babesiose (veroorzaakt door de eencellige parasiet *Babesia canis*) en de voor mensen zeer gevaarlijke hersenvliesontsteking (TBE-virus).

Teken worden actief, als de temperatuur boven de 10 °C komt. Na terugkeer van een wandeling is een tekencontrole bij uw dier vooral in de gevaarlijkste periodes van het jaar absoluut raadzaam. Om een teek te verwijderen, zijn er speciale tekentangen, waarmee je de kop van de teek zo dicht mogelijk op de huid beet pakt en hem rechtstandig van de huid haalt (zie blz. 10). Desinfecteer de bijtewond met alcohol 70% of met jodium. Er zal enkele dagen een lichte zwelling te zien zijn. Bij blijvende roodheid is het raadzaam, om een dierenarts te raadplegen voor een eventueel verdere behandeling. TRIXIE heeft verschillende producten, om herbesmetting van teken tegen te gaan.